

„Jó, ha valaki így él, jeleket vésve – és jeleket viselve, ha ezek sebek is.”

Ünnepi megemlékezés Csurgón a gyülekezet, a gimnáziumi könyvtár és a városi önkormányzat együttműködésével

Dr. Vályi Nagy Ervin

„Jó, ha valaki így él, jeleket vésve – és jeleket viselve, ha ezek sebek is” – mondta Vályi Nagy Ervin egy prédikációjában. Ő maga is így élt. Ezeket a jeleket felmutatva emlékeztünk rá Csurgón a Csokonai Községi Ház nagytermében 2025. október 22-én. Kettős ünnep volt ez: az 1956-os forradalom emlékeztetőre rendezett ünnepség keretében került sor Vályi Nagy Ervin csurgói református lelkipásztor posztumusz díszpolgárrá avatására. Az ünnep szónoka, Vályi Nagy Ágnes bázeli református lelkész felidézte az ötvenes évek légkörét, édesapja csendes helytállását. Hella Ferenc, a Somogyi Református Egyházmegye eszterese köszönetet mondott Csurgó vezetésének, hogy e címmel Vályi Nagy Ervint – aki nemcsak egy gyülekezet, hanem a város és tágabb régióink életében is maradandó nyomot hagyott – felemelik a közösségi emlékezet magaslatára.

Ez alkalomból készült a neves teológus életét és műveit bemutató kiállítás, amelyet a közösségi ház aulájában rendeztünk be egy különgyűjteményünk anyagából. Ez Kovács Andor öregdiákunk, a bázeli székhelyű Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem egyik vezetője magánkönyvtára, amelyet iskolájának ajándékozott. Ő szoros barátságot ápolt a Vályi Nagy családdal. Kaptunk dokumentumokat pápai levéltáros kollégánktól, a csurgói és a balatonlellei parókia relikviáiból, a családi fotókat Vályi Nagy Ágnesnek köszönhetjük. Mivel a kiállítás a közösségi házban csak egy este volt látható, újra felépítettük a református gimnázium könyvtárfolyosóján, ahol tanítási napokon 8-tól 16 óráig megtekinthető.

Dr. Vályi Nagy Ervin teológus, tanár, egykori csurgói református lelkipásztor, akit a második világháborút követő teológusnemzedék legműveltebb, legmélyebben gondolkodó, a nyugati teológusok által is a legmagasabbra értékelt tagjaként tartanak számon, 1924. november 11-én született Budapesten. Apja hivatását követve elvégezte a Ludovika Akadémiát. 1945 elején hadnagyként a frontra küldték, rövidesen hadifogságba került, de épségben hazavezette alakulatát. Teológiai tanulmányait a pápai akadémián kezdte, majd ösztöndíjként Strasbourgban folytatta. Az 1948-as politikai változások miatt külföldi tanulmányai félbeszakadtak, így került Csurgóra. Az 1956-os forradalom idején a helyi református egyházközség lelkipásztorként részt vett a megmozdulásokban, a városi és a járási Nemzeti Bizottságok tagja volt. Nagy szerepe volt abban, hogy Csurgón nem voltak erőszakos összecsapások. A forradalom leverése után két hónapig előzetes letartóztatásban tartották, majd családotul Balatonlellére internálták. Itt a nehéz körülmények között végzett lelkipásztori munka mellett írta tanul-

mányait, levelezett nyugati tudós kollégáival. Látva az egyház és a kommunista hatalom viszonyát „kifejlesztette magában az alulmaradás képességét”: írásai csak külföldön jelenhettek meg. A túl sok munka és az aggodás a családjáért szívinfarktushoz vezetett. Külföldi segítséggel Svájcban gyógyították, ezalatt 1965-ben doktori fokozatot szerzett a Bázeli Egyetemen.

1965-ben Budapestre került kutatóprofesszori állásba, a Református Egyház Felekezettudományi Intézetébe. Öt évet (1980–1985 között) tanított a Budapesti Teológiai Akadémián. 1980-tól haláláig a Budapesti Németajkú Gyülekezet lelkésze volt. Tanulmánykötete, a Minden idők peremén csak néhány héttel 1993-ban bekövetkezett halála előtt jelenhetett meg.

VIOLÁNÉ BAKONYI IBOLYA

Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium,
Általános Iskola és Kollégium Könyvtára